



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.001.09.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r. – wykorzystanie dotacji z budżetu państwa przez wybrane ośrodki pomocy społecznej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Maria Ossowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/3/2018 z dnia 2 stycznia 2018 r. 2. Marcin Kaliński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/9/2018 z dnia 3 stycznia 2018 r. (dowody: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszkowie, ul. Generała Władysława Sikorskiego 45, 53-330 Cieszków (dalej: „GOPS”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Alicja Błaszczńska, Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszkowie (dalej: „Dyrektor GOPS”)¹. (dowody: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² wykorzystanie i rozliczenie przez GOPS dotacji celowych z budżetu państwa w 2017 r. na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Kontrolą objęto działalność GOPS w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji celowych z budżetu państwa w 2017 r. na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, tj.: [1] wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+*, udzielanego na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci³ oraz [2] realizacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego, udzielanych na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴.

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności: [1] sprawne prowadzenie spraw dotyczących ustalania prawa do świadczenia wychowawczego i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz dokładne sprawdzanie wymogów formalnych i rzetelne ich analizowane pod względem kryteriów określonych w odpowiednich ustawach i rozporządzeniach wykonawczych; [2] wydatkowanie środków na wypłaty świadczeń zgodnie z przeznaczeniem i terminowo; [3] prowadzenie bez zbędnej zwłoki postępowań w stosunku do dłużników alimentacyjnych; [4] terminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji; [5] sporządzanie sprawozdań Rb-50 o dotacjach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za poszczególne kwartały 2017 r., zgodnie z prowadzoną ewidencją księgową i terminowo.

¹ Od dnia 21 kwietnia 2016 r.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1851, ze zm. (dalej: „ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”).

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 489, ze zm. (dalej: „ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”).

Niezależnie od powyższych ustaleń, zwrócenia uwagi wymaga: [1] nadmierne angażowanie środków z budżetu państwa w odniesieniu do rzeczywistych potrzeb, bowiem środki otrzymane przez GOPS na badane dotacje przekroczyły od 3,3% do 18,5% kwoty wykonanych wydatków z nich finansowanych, [2] niski stopień efektywności działań egzekucyjnych podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2016-2017, [3] niedokonywanie formalnych (udokumentowanych) analiz efektów wynikających z realizacji zadań wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+* i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz nieprzeprowadzania w tym zakresie oceny efektywności pomocy społecznej w Gminie, [4] nieprzeprowadzanie kontroli w ramach *Programu Rodzina 500+*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. GOPS otrzymał dotacje w łącznej kwocie 7 072,2 tys. zł, w tym:

- a) 2 272,5 tys. zł na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej (§ 2010),
- b) 3 864,0 tys. zł na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, tj. na świadczenia 500+ (§ 2060),
- c) 666,0 tys. zł na realizację zadań własnych gminy (§ 2030),
- d) 269,7 tys. zł⁵ z innych źródeł.

Według podziału na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, otrzymane dotacje dotyczyły:

- a) działu 852⁶ (Pomoc społeczna) – 705,1 tys. zł,
- b) działu 855⁷ (Rodzina) – 6 097,4 tys. zł, z czego dotacja na świadczenia wychowawcze wyniosła łącznie 3 864,0 tys. zł (54,6% dotacji otrzymanych przez GOPS w 2017 r.), a dotacja na świadczenia alimentacyjne⁸ wyniosła łącznie 2 223,0 tys. zł (31,4% dotacji otrzymanych przez GOPS w 2017 r.).

(dowody: akta kontroli str. 6-9)

1. Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji

Opis stanu
faktycznego

1.1. Zgodnie z informacją, o której mowa w art. 249 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁹, w 2017 r. wydatki GOPS w ramach poniższych rozdziałów klasyfikacji budżetowej zaplanowano:

⁵ W tym w kwocie: [1] 257,3 tys. zł na realizację projektu pn.: „Nowe umiejętności, nowe możliwości”, płatnego ze środków europejskich (§ 2057) oraz [2] 12,4 tys. zł na finansowanie koordynacji, o której mowa w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o *wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* (Dz. U. poz. 1860).

⁶ Z czego: rozdział 85213 (Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej) – 22,4 tys. zł; rozdział 85214 (Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe) – 293,2 tys. zł; rozdział 85215 (Dodatki mieszkaniowe) – 0,3 tys. zł; rozdział 85216 (Zasiłki stałe) – 156,2 tys. zł; rozdział 85219 (Ośrodki pomocy społecznej) – 112,5 tys. zł; rozdział 85230 (Pomoc w zakresie dożywiania) – 93,1 tys. zł; rozdział 85278 (Usuwanie skutków klęsk żywiołowych) – 27,4 tys. zł; rozdział 85295 (Pozostała działalność) – 257,3 tys. zł.

⁷ Z czego: rozdział 85501 (Świadczenie wychowawcze) – 3 864,0 tys. zł; rozdział 85502 (Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego) – 2 223,0 tys. zł; rozdział 85503 (Karta Dużej Rodziny) – 0,2 tys. zł; rozdział 85504 (Wspieranie rodziny) – 6,1 tys. zł; rozdział 85595 (Pozostała działalność) – 4,1 tys. zł.

⁸ Wraz z innymi świadczeniami z rozdziału 85502 (Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego).

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

9.10

- w rozdziale 85501 (Świadczenia wychowawcze) na kwotę 3 548,0 tys. zł, w tym 3 490,4 tys. zł na świadczenia społeczne (§ 3110),
- w rozdziale 85502 (Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego) na kwotę 2 136,0 tys. zł, w tym 1 997,1 tys. zł na świadczenia społeczne (§ 3110).

(dowody: akta kontroli str. 10-11, 192-200)

Stosownie do dyspozycji Wójta Gminy Cieszków, plan wydatków GOPS po zmianach, związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej na rok 2017, wyniósł 6 136,5 tys. zł, z czego:

- 3 864,0 tys. zł na świadczenia wychowawcze (rozdział 85501), w tym 3 806,4 tys. zł na świadczenia społeczne (§ 3110),
- 2 223 tys. zł na świadczenia rodzinne (rozdział 85502), w tym 2 064,1 tys. zł na świadczenia społeczne (§ 3110).

W okresie objętym kontrolą na realizację zadań z zakresu wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, GOPS otrzymywał środki, w ramach dotacji z budżetu państwa, w terminach i kwotach umożliwiających realizację tych zadań. GOPS występował o przekazanie kwot dotacji w okresach miesięcznych i w wysokościach przekraczających od 3,3% do 18,5% przewidywanych wypłat świadczeń. Nie wystąpiły przypadki otrzymania środków w kwotach niższych niż zapotrzebowane oraz po terminie.

(dowody: akta kontroli str. 12, 13-25)

1.2. W 2017 r. w GOPS złożono 424 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, z czego w 28 przypadkach (tj. 6,6% wszystkich złożonych wniosków) wydano decyzję odmowną ze względu na przekroczenie wysokości dochodów na osobę w rodzinie, stanowiących podstawę do przyznania świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko. W okresie kontrolowanym przyznano uprawnienia do świadczeń wychowawczych dla 715 dzieci w 423 rodzinach. W okresie tym wypłacono 7 625 świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 3 801,2 tys. zł, ponosząc przy tym koszty obsługi wypłaty tych świadczeń w wysokości 56,8 tys. zł¹⁰.

Do dnia 5 marca 2018 r. nie nastąpiło stosowne rozstrzygnięcie w postaci wydania decyzji administracyjnej w ośmiu sprawach¹¹, przekazanych w terminie od dnia 23 maja 2016 r. do dnia 28 listopada 2017 r. Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego na podstawie art. 16 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (w przypadku gdy osoba, o której mowa w art. 4 ust. 2 tej ustawy, lub członek rodziny tej osoby przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami marszałkowi województwa¹²).

Zgodnie z informacją z dnia 13 marca 2018 r., uzyskaną od Dyrektora Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu¹³, przyczyną opóźnień

¹⁰ Co stanowi 1,5% łącznej kwoty 3 801,2 tys. zł, wykorzystanej w 2017 r. dotacji na wypłatę świadczeń wychowawczych.

¹¹ W tym dwie z 2016 r.

¹² W brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2017 r. Od dnia 1 stycznia 2018 r. właściwym w tych sprawach jest wojewoda.

¹³ Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, ze zm.), zadania pomocy społecznej w województwach samorządowych wykonują jednostki organizacyjne – regionalne ośrodki polityki społecznej.

w wydawaniu tych decyzji był w szczególności brak środków na obsługę przedmiotowych zadań, pomimo podejmowanych starań w tym zakresie i związana z tym niewystarczająca liczba pracowników. Natomiast zgodnie z informacją z dnia 13 marca 2018 r. uzyskaną od Wojewody Dolnośląskiego, w odniesieniu do spraw, które przejął do realizacji, w jednej sprawie nastąpiło wydanie stosownej decyzji, w pozostałych dwóch podjęto czynności wyjaśniające, z kolei pięć spraw nadal oczekiwało na weryfikację formalną.

(dowody: akta kontroli str. 26-27, 28-34, 35-39, 47, 49)

W trakcie kontroli NIK sprawdzono dokumentację źródłową¹⁴ wniosków zakończonych wydaniem pozytywnych decyzji w sprawie wypłacanych świadczeń wychowawczych. Wnioski te spełniały wymogi formalne i były rzetelnie analizowane przez GOPS pod względem kryteriów określonych w ustawie o *pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*, w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w *sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze*¹⁵ oraz w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w *sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego*¹⁶. Środki na wypłatę świadczeń wychowawczych wydatkowane zostały zgodnie z przeznaczeniem i terminowo.

(dowody: akta kontroli str. 40-46, 48)

1.3. W 2017 r. złożono w GOPS w sumie 31 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z czego rozpatrzenie 28 wniosków zakończyło się wydaniem decyzji pozytywnych. W okresie kontrolowanym wypłacono 454 świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 166,5 tys. zł (191,3 tys. zł w 2016 r.), ponosząc przy tym koszty obsługi wypłaty tych świadczeń w wysokości 5,0 tys. zł (5,7 tys. zł w 2016 r.).

(dowody: akta kontroli str. 49-51)

W trakcie kontroli NIK sprawdzono dokumentację źródłową¹⁷ wniosków zakończonych wydaniem pozytywnych decyzji w sprawie wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wnioski te spełniały wymogi formalne i były rzetelnie analizowane przez GOPS pod względem kryteriów określonych w ustawie o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w *sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*¹⁸ oraz w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w *sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*¹⁹. Środki na wypłatę tych świadczeń wydatkowane zostały zgodnie z przeznaczeniem i terminowo.

(dowody: akta kontroli str. 52-60)

¹⁴ 40 wniosków, tj. 5,6% wszystkich złożonych wniosków.

¹⁵ Dz. U. poz. 214 – obowiązywało do dnia 31 lipca 2017 r.

¹⁶ Dz. U. poz. 1465 – obowiązuje od dnia 1 sierpnia 2017 r.

¹⁷ 15 wniosków, tj. 9,7% wszystkich złożonych wniosków.

¹⁸ Dz. U. poz. 2229 – obowiązywało do dnia 31 lipca 2017 r.

¹⁹ Dz. U. poz. 1467 – obowiązuje od dnia 1 sierpnia 2017 r.

W 2017 r. GOPS przeprowadził 26 postępowań w stosunku do dłużników alimentacyjnych, z których cztery zakończyły się wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W trakcie kontroli NIK sprawdzono dokumentację źródłową²⁰ związaną z tymi postępowaniami stwierdzając, że GOPS bez zbędnej zwłoki podejmował wobec dłużników alimentacyjnych działania określone w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym m.in. działania określone w art. 4-8a oraz art. 27 ust. 3 i 3a.

(dowody: akta kontroli str. 61-67)

Na koniec I kwartału 2017 r. nie występowały należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w ramach *Programu Rodzina 500+*. Na koniec II kwartału 2017 r. wystąpiły należności w wysokości 1,0 tys. zł. Przyczyną ich wystąpienia było podjęcie pracy przez świadczeniobiorców i niezłożenie stosownych dokumentów (w dwóch przypadkach)²¹. Na koniec III kwartału 2017 r. nie występowały nienależnie pobrane świadczenia. Z kolei według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wyniosły 1,8 tys. zł. Podstawą stwierdzenia nienależnie pobranych świadczeń było złożenie przez świadczeniobiorcę dokumentu o przyznaniu zasiłku macierzyńskiego z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz z wnioskiem na nowy okres zasiłkowy. W tym przypadku, nienależnie pobrane świadczenia potrącały się z bieżących wypłat.

(dowody: akta kontroli str. 68-74)

Należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec 2017 r. wyniosły 1 569,3 tys. zł, w tym odsetki stanowiły 431,3 tys. zł i w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. były wyższe odpowiednio o: 49,4 tys. zł (4,5%) i 28,5 tys. zł (7,1%). Od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano należności w kwocie 35,9 tys. zł (należności główne) i 17,0 tys. zł odsetek. Wyegzekwowane w 2017 r. kwoty stanowiły 21,6% wypłaconych w tym roku świadczeń z funduszu alimentacyjnego i były wyższe niż w 2016 r. o 16,2%.

(dowody: akta kontroli str. 75-81)

1.4. W GOPS nie sporządzano udokumentowanych analiz efektów realizacji zadań z zakresu wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Dyrektor GOPS wskazała, że wprowadzenie *Programu Rodzina 500+* miało wpływ na inne świadczenia pobierane z pomocy społecznej, bowiem zmniejszeniu uległy wydatki ponoszone w zakresie dożywiania. W 2017 r. w szkołach tą formą pomocy było objętych 171 dzieci, czyli o 38 dzieci mniej niż w 2016 r. Ponadto *Program Rodzina 500+* miał również wpływ na wielkość wypłat zasiłków okresowych, gdyż w 2017 r. zasiłkiem okresowym objęto 105 rodzin, tj. o 30 mniej niż w 2016 r. Ogólnie ze świadczeń z pomocy społecznej skorzystało 198 rodzin, tj. o 31 rodzin mniej niż w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 82)

1.5. W 2017 r. GOPS wykorzystał 99,9% środków dotacji otrzymanej na realizację zadań z zakresu wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+* oraz 99,9% środków dotacji na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

²⁰ Pięć postępowań (tj. 19,2% wszystkich postępowań przeprowadzonych przez GOPS w 2017 r.) w stosunku do dłużników alimentacyjnych.

²¹ Pierwsza rodzina w sierpniu 2017 r. po wysłaniu wezwania dokonała wpłaty nienależnie pobranych świadczeń, natomiast druga rodzina w lipcu i sierpniu 2017 r. miała potrącone nienależnie pobrane świadczenia z bieżącej wypłaty tych świadczeń.

Niewykorzystane środki zostały zwrócone w dniu 31 grudnia 2017 r. na rachunek bankowy Gminy Cieszków.

(dowody: akta kontroli str. 83-84, 188-191)

1.6. GOPS prawidłowo i rzetelnie sporządził sprawozdanie Rb-50 o *dotacjach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami* za IV kwartały 2017 r. Sprawozdanie to sporządzono zgodnie z wymogami określonymi w § 19 ust. 5 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w *sprawie sprawozdawczości budżetowej*²², według wzoru określonego w załączniku nr 29 do tego rozporządzenia. Wykazane w tym sprawozdaniu kwoty dotacji planowanych oraz dotacji wykorzystanych, były w zakresie badanych zadań, zgodne z ewidencją księgową.

Zgodnie z dyspozycją, określoną w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w *sprawie sprawozdawczości budżetowej*, GOPS przekazywał²³ Wójtowi Gminy Cieszków kwartalne sprawozdania Rb-50, w terminach określonych w załączniku nr 44 do tego rozporządzenia.

GOPS, za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), przekazywał drogą elektroniczną do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- kwartalne sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, które przekazano²⁴ w wyznaczonych terminach, określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2015 r. w *sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*²⁵ oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w *sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*²⁶,
- miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu świadczeń wychowawczych, które przekazano²⁷ w wyznaczonych terminach, określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w *sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego*²⁸ oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

²² Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm. – dalej: „rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej”. Od dnia 13 stycznia 2018 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w *sprawie sprawozdawczości budżetowej* (Dz. U. poz. 109).

²³ Sprawozdanie Rb-50 za I kwartał 2017 r. przekazano w dniu 8 kwietnia 2017 r., za II kwartał 2017 r. – 6 lipca 2017 r., za III kwartał 2017 r. – 10 października 2017 r., a za IV kwartał 2017 r. – 24 stycznia 2017 r.

²⁴ Sprawozdanie za I kwartał 2017 r. przekazano w dniu 10 kwietnia 2017 r., za II kwartał 2017 r. – 6 lipca 2017 r., za III kwartał 2017 r. – 11 października 2017 r., a za IV kwartał 2017 r. – 11 stycznia 2017 r.

²⁵ Dz. U. poz. 2324 – obowiązywało do dnia 31 lipca 2017 r.

²⁶ Dz. U. poz. 1812 – obowiązuje od dnia 1 października 2017 r.

²⁷ Sprawozdanie według stanu na koniec: stycznia 2017 r. przekazano w dniu 8 lutego 2017 r., lutego 2017 r. – w dniu 6 marca 2017 r., marca 2017 r. – w dniu 7 kwietnia 2017 r., kwietnia 2017 r. – w dniu 8 maja 2017 r., maja 2017 r. – w dniu 6 czerwca 2017 r., czerwca 2017 r. – w dniu 6 lipca 2017 r., lipca 2017 r. – w dniu 7 sierpnia 2017 r., sierpnia 2017 r. – w dniu 7 września 2017 r., września 2017 r. – w dniu 9 października 2017 r., października 2017 r. – w dniu 7 listopada 2017 r., listopada 2017 r. – w dniu 7 grudnia 2017 r., grudnia 2017 r. – w dniu 5 stycznia 2018 r.

²⁸ Dz. U. poz. 212 – obowiązywało do dnia 31 lipca 2017 r.

z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego²⁹.

(dowody: akta kontroli str. 85-187)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie wykorzystania dotacji z budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na:

1) Nadmierne angażowanie (zapotrzebowanie) środków z budżetu państwa w odniesieniu do rzeczywistych potrzeb, bowiem środki otrzymane przez GOPS na badane dotacje przekroczyły od 3,3% do 18,5% kwotę wykonanych wydatków z nich finansowanych. Według informacji Dyrektor GOPS, składane zapotrzebowania gwarantowały zabezpieczenie potrzeb społecznych poprzez wypłatę świadczeń osobom uprawnionym, a składanie zapotrzebowania w kwotach niższych mogłoby stanowić ryzyko niedoszacowania, a w konsekwencji powodować utratę płynności finansowej wypłaty bieżących świadczeń oraz pokrycia rzeczywistych miesięcznych kosztów obsługi.

(dowody: akta kontroli str. 13-25, 201)

2) Niski stopień efektywności działań egzekucyjnych³⁰, podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2016-2017. Wprawdzie w 2017 r. efektywność ta była o 16,2 punktu procentowego (o 4,9 tys. zł) wyższa niż w 2016 r., lecz jednocześnie nastąpił wzrost należności głównych z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych o 49,4 tys. zł (z 1 088,6 tys. zł na koniec 2016 r. do 1 138,0 tys. zł na koniec 2017 r.), tj. o 4,5%.

Badania kontrolne wykazały, że dłużnicy alimentacyjni byli w większości osobami bez pracy i nie posiadali majątku ani dochodów podlegających zajęciu, co wynikało z zebranej przez GOPS dokumentacji, w tym m.in. z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych i złożonych przez dłużników oświadczeń majątkowych.

(dowody: akta kontroli str. 75-81)

3) Niedokonywanie formalnych (udokumentowanych) analiz efektów wynikających z realizacji zadań wsparcia rodzin w ramach *Programu Rodzina 500+* i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz nieprzeprowadzania w tym zakresie oceny efektywności pomocy społecznej w Gminie. W przedmiocie wpływu świadczeń wychowawczych na inne świadczenia, Dyrektor GOPS wskazała na spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, w tym w zakresie dożywiania (ze 198 w 2016 r. do 162 w 2017 r.) oraz zasiłków okresowych (ze 135 w 2016 r. do 105 w 2017 r.).

(dowody: akta kontroli str. 85-187)

4) Nieprzeprowadzanie kontroli w ramach *Programu Rodzina 500+*. Dyrektor GOPS wskazała, że w 2017 r. odstąpiono od takich kontroli, ponieważ nie było żadnych zgłoszeń nieprawidłowego wykorzystania środków z tego Programu. Kontrole przeprowadzano jedynie u rodzin korzystających z pomocy społecznej przy okazji przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

(dowody: akta kontroli str. 85-187)

²⁹ Dz. U. poz. 1812 – obowiązuje od dnia 1 października 2017 r.

³⁰ Liczony jako łączna kwota wyegzekwowanych środków od dłużników do łącznej kwoty należności od dłużników (kwota główna + odsetki).

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 26 marca 2018 r.

Kontroler:
Maria Ossowska
Główny specjalista kontroli państwowej



podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor
Radosław Kujawiński



podpis

